

České PALINDROMY.

Sepsal: ESTE@seznam.cz

Verze : 1.- 26.12.2006

Definice: Obecně platí, že PALINDROM je sekvencí symbolů mající tu vlastnost ,že při zpětném čtení má tato sekvence stejný význam. Dle použitých symbolů se pak jedná o různé druhy palindromů: hudební, matematické a jiné. Tento článek se zabývá pouze palindromy ABECEDNÍMI a to konkrétně v češtině.

Z hlediska jazykových systémů tedy PALINDROMY jsou slova, sousloví, věty, souvětí a větné celky, které se dají číst i zpětně a při zpětném čtení mají STEJNÝ nebo NESTEJNÝ /jiný,odlišný/ význam.

Klasifikace: Jazykové palindromy lze třídit z hlediska :

- A- dle počtu slov
- B- dle skladby písmen
- C- ostatní

A -1.jednoslovné

-2.víceslovné / větné /

B -1.středové /mají lichý počet písmen/

2.nestředové / mají sudý počet písmen/

3.skupinové /mají minimálně dvě anebo více skupin písmen, které ve spojení dávají smysluplný význam/

4.slabikové / základem palindromu nejsou jednotlivá písmena ale slabiky /

C-5.zkratkové / obecně známá zkratka je palindromická, kupř.. hudební skupina ABBA /

6.prozaické / větné textové celky /

7.poetické / palindromy ve verších /

8.křížovkové / palindromy sestavené jako křížovky, viz též "ráčkovka", "zrcadlovka" /

9.alfanumerické / palindrom tvoří zároveň matematickou úlohu,tzv.kryptarytmus /

10.rébusové / rébusová hádanka jejímž řešením je palindrom /

11.reversibilní / palindromy, které se dají číst otočením o 180 stupňů, tedy tak zvané "vzhůru nohama" /

12.žertovné / s vtipem /

13.řetězové / několik palindromů slovních spojených za sebou jako články řetězu dávají smysluplný palindromický text /

14.půlráčkové / část slova,věty od 4 písmen výše se čte palindromicky a se zbytkem slova nebo věty dávají smysluplný význam /

15.samohláskové

16.souhláskové

17.vícejazyčné / palindrom přeložený do jiného jazyka je zároveň také palindromem /

18.obrázkové / palindrom je podán formou hádanky pomocí kresby, fotem,ap a řešením je textový,tedy jazykový palindrom /

19.dokonalé / 4-směrné, tzv. "magické". Sestaveny do čtvercové sítě se dají přečíst ve čtyřech směrech /

20.ambigramy

Palindromy lze třídit i dle jiných hledisek. Na příklad :

D - dle jazyka

E - dle gramatiky

F - dle ucelenosti

G - dle tematiky

- D - spisovné
 nespisovné
 nářeční a slangové
 vulgo
- E - perfektní / 100% /
 toleranční / je dovolená záměna : a=á, e=é, i=í, o=ó, u=ú=ů, y=ý a naopak /
 chybné / nedovolená záměna : i = y, í = ý, e=ě a naopak /
- F - gramaticky ucelené: 1. smyslné /logicky významové /
 2. nesmyslné / nelogické, gramaticky správné, ale bezvýznamové /
 3. smysluplné
- G - tzv. PALINDROMIÁDY : - monotematické / hledání palindromů, ve kterých je použito
 určité jedno slovo, kupř.: JELEN , atd./
 - polytematické / hledání palindromů v tematice oborové /

Hádankáři - autoři a řešitelé- lidé, kteří se zabývají českými hádankami využívají palindromy jako námět jednoho druhu hádanky, která se nazývá RÁČEK a to již od 19.století.

Název hádanky je odvozen od tvora ráčka, který leze pozadu. Pravidla pro tvorbu tohoto taje se v průběhu let měnila a v současné době se tvorba i této hádanky řídí směrnicemi "Svazu Českých Hádankářů a Křížovkářů /SČHaK / viz na <http://www.e-rebus.cz/HADANKY.htm>

Na stránkách publikací vydávaných SČHaK lze kromě jiných hádanek -existuje jich přes 100 druhů - nacházet i "ráčky", ale "palindromy" lze najít jen na stránkách ,kde jsou uveřejněna řešení těchto publikovaných tajů. Podstatou hádanky "ráček" je tedy "námět" = prvotní, výchozí palindromický soubor písmen, který jest "náznakem" a "jádro"=druhotný,výsledný soubor písmen a jeho podání řešiteli , tj. autorské zpracování , obvykle formou veršovanou..

Názvosloví: Vedle mezinárodního výrazu PALINDROM a českého výrazu RÁČEK existují tato další česká slova se stejným významem :

- OBOJSMĚRKA - ESTE
- OBOUSMĚRKA - ESTE
- OBRATEŇ - Jiří Taufer
- TAMAZPĚTKA - ESTE
- ZVRATKA = dřívější český název pro "ráček slabikový" viz B-4.
- ODRAZOVKA - ZRCADLOVKA - RÁČKOVKA = různé názvy pro křížovkové palindromy viz C-8.
- HADOVKA = spirálová ráčkovka / palindromický řetěz slov /

A dále :

- HETEROPALINDROM - mezinárodní výraz pro palindrom, který má při zpětném čtení jiný význam / eben - nebe /
 / z řeckého slova "heteros" = jiný,různý /

Autor tohoto článku - Stanislav TVRDÍK - je mimo jiné hobby aktivity také sběratelem palindromů. Ve své sbírce od roku 1965 shromáždil několik tisíc palindromů v českém jazyce. Tamazpětky průběžně vymýšlí.Sbírá vše, co o nich pojednává,včetně palindromů cizojazyčných. Těch má několik desítek tisíc. Je časově nemožné tyto přesně spočítat.

Článek není sepsán pro odbornou veřejnost. Obsahově tematika nebyla zcela vyčerpána. Autor poskytne tento dokument zájemcům na vyžádání zdarma a předem děkuje za

připomínky, upozornění na případné chyby v textu a v obsahu i uvítá vaši kritiku .

Praha, dne 26.12.2006

ES-palin-TE